

YTO-opinnot: arviointi ja arviointikriteerit

OPPIMATERIAALI SELKOKIELELLÄ

Tekijät: Riikka Kuningas ja Tuija Takala

Rahoittaja:

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Sisällys

1. Aluksi: Opiskelijalle ja opettajalle	2
2. Arviointi	3
Opiskelu ja arviointi on eri asioita.....	3
Arviointi: saat numeron.....	4
3. Arviointikriteerit (Opetushallitus)	6
4. Arviointikriteerien sanoja	8
5. Arviointikriteerit selkokielellä	11
Lähteet	13

1. Aluksi: Opiskelijalle ja opettajalle

Ammatillisessa koulutuksessa opiskelija ensin **hankkii** YTO-opinnoissa **osaamista** eli opiskelee tietoja ja harjoittelee taitoja.

Sen jälkeen opiskelija **osoittaa osaamisen** eli opiskelija näyttää, mitä hän tietää ja osaa.

Opettaja **arvioi**

- mitä opiskelija osaa
- kuinka hyvin opiskelija osaa.

Tässä materiaalissa on selitykset arvioinnista ja arviointikriteereistä.

Arviointikriteerit ovat myös selkokielellä. Se selventää opiskelijalle, miten numerot 1–5 eroavat toisistaan, kun opettaja arvioi, mitä opiskelija osaa.

2. Arviointi

Opiskelu ja arviointi on eri asioita

Ensin sinä **opiskelet ja harjoittelet**

YTO-opintojen tietoja ja taitoja.

Silloin **hankit osaamista:**

saat lisää tietoja ja taitoja.

Saat myös opettajalta **palautetta,**

eli opettaja kertoo:

- mitä jo osaat
- missä olet hyvä
- mitä voit parantaa.

Kun opiskelet YTO-opintoa,

YTO-opettaja kertoo,

milloin ja mitä hän arvioi.

Arviointi tarkoittaa,

että **osoitat, mitä osaat.**

Teet esimerkiksi:

- tehtäviä
- kokeita
- työpaikan tehtäviä ja töitä.

Opettaja kertoo myös,

onko arvioinnissa myös esimerkiksi

- keskustelu
- esitys
- video
- kirjoitusta
- laskemista.

Arviointi: saat numeron

Arviointi tarkoittaa sitä,
että opettaja antaa sinulle **arvosanan**.

Saat silloin **numeron**,
joka kertoo sinun osaamisestasi.

YTO-opinnoissa on **osaamistavoitteet**.

Ne ovat erilaiset joka YTO-opinnossa.

Osaamistavoitteet kertovat,
mitä sinun täytyy tietää
ja osata YTO-opinnossa.

YTO-opettaja vertaa sinun osaamistasi
osaamistavoitteisiin ja arviointikriteereihin.

Opettaja arvio

- mitä sinä osaat
- kuinka hyvin sinä osaat.

Arviointikriteerit kertovat,

mikä on sinun osaamisesi taso

eli kuinka hyvin osaat YTO-opinnon tiedot ja taidot.

Saat YTO-opinnosta arvosanan eli numeron 1–5:

- Tyydyttävä 1: osaat vain vähän.
- Tyydyttävä 2: osaat pääasiat.
- Hyvä 3: osaat hyvin pääasiat.
- Hyvä 4: osaat oikein hyvin kaiken.
- Kiitettävä 5: osaat erittäin hyvin kaiken.

Arviointi voi olla myös hylätty.

Hylätty tarkoittaa,
että et osaa YTO-opinnon osaamistavoitteita.

Opettaja antaa sinulle silloin ohjeet,
mitä opiskelet ja harjoittelet lisää.
Sen jälkeen hän arvioi
sinun osaamisesi uudelleen.

3. Arviointikriteerit (Opetushallitus)

Tyydyttävä 1. Opiskelija

- tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa
- toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti
- tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja
- käyttää perustietoa kaavamaisesti
- arvioi suoriutumistaan

Tyydyttävä 2. Opiskelija

- toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa
- toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti
- tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot
- käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti
- arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan

Hyvä 3. Opiskelija

- toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa
- toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti
- ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita
- hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot
- käyttää tietoa monipuolisesti
- arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi

Hyvä 4. Opiskelija

- toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa
- toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti rakentavasti
- ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja
- hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä
- soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti
- arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan

Kiitettävä 5. Opiskelija

- toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa
- toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti
- ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita
- hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti
- soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti
- arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi.

4. Arviointikriteerien sanoja

Sanat ovat taulukossa siinä järjestyksessä,
kun ne ovat luvun 3 arviointikriteereissä.

ajoittain	joskus
rutiini rutiininomainen	tavallinen, asia toistuu samanlaisena, asia on aina samanlainen
vuorovaikutus vuorovaikutustilanteet	Vuorovaikutusta on se, kun ihmiset viestivät toistensa kanssa. He esimerkiksi <ul style="list-style-type: none">• puhuvat• keskustelevat• kuuntelevat• lähettävät viestejä ja vastaavat niihin.
asianmukainen	asiallinen, asiallinen tapa sopii tilanteeseen
osa-alue	YTO-opinnot ovat osa-alueita. Esimerkiksi osa-alueita ovat <ul style="list-style-type: none">- Suomi toisena kielenä- Taide ja luova ilmaisu- Matematiikka- ja niin edelleen.
peruskäsitteet perustieto	sanojen merkitys tärkeimmistä asioista perustieto = tärkeimmät tiedot
kaavamainen	Teet vain mallin mukaan, et osaa muokata tai muuttaa itse. Teet aina samalla tavalla.
suoriutuminen	Selviät asiasta tai osaat tehdä sen.
omatoiminen	Teet itse.

	Teet itsenäisesti eli ilman apua tai ohjausta.
yhteistyökykyinen yhteistyö kyky	Teet hyvin työtä ja asioita muiden kanssa. Yhteistyö = Teet yhdessä. Kyky = asia tai taito, jonka osaat.
keskeinen	tärkeä, tärkeimmät
tarkoitus tarkoituksenmukainen	Teet niin kuin tilanteessa täytyy tehdä. Asia sopii siihen, mihin se on tarkoitettu.
vahvuus vahvuudet	Vahvuus on paras puoli sinussa. Vahvuudet ovat asioita, joita osaat ja joissa olet hyvä.
kehittää kehittäminen kehittämisen kohde	Harjoittelet tai opiskelet lisää. Parannat asioita, joita jo osaat.
tavanomainen	tavallinen
soveltaa	Osaat tehdä työssä tai muuten asian, jonka olet lukenut, kuullut tai nähnyt. Osaat käyttää tietoa tai taitoa uudessa tilanteessa.
monipuolinen monipuolisesti	Osaat paljon ja monia asioita. Näytät monella eri tavalla, että osaat.
vaihdella vaihteleva	Tilanne vaihtuu, muuttuu toiseksi.
perustella perusteleva perustellusti	Osaat perustella eli osaat vastata kysymykseen "miksi". perustellusti = asiaan on selvä syy ja selitys
kriittinen kriittisesti	Osaat arvioida asioita. Arvioit niin, että esittelet hyviä ja huonoja puolia.
realistinen	Asia on tosi, todenmukainen.

	Et liioittele, kuvittele etkä vähättele.
rakentaa rakentava	Etsit ratkaisuja ongelmiin niin, että kerrot ja perustelet ajatuksesi asiallisesti. Olet kohtelias ja otat muut huomioon.
laaja-alainen laaja-alaisesti	Osaat tai tiedät paljon monista asioista.
syvällinen syvällisesti	Osaat tai tiedät paljon ja tiedät asioiden vaikutuksia ja merkityksiä. Tiedät, miten asiat liittyvät toisiinsa.

5. Arviointikriteerit selkokielellä

Tyydyttävä 1

- Tarvitset joskus apua tavallisissa tilanteissa.
- Olet tutuissa vuorovaikutustilanteissa asiallinen eli käyttäydyt niin, että se sopii tilanteeseen.
- Tiedät YTO-opinnon peruskäsitteitä ja tietoja.
- Käytät perustietoa vain yksinkertaisesti.
- Arvioit, miten osaat YTO-opinnon asiat.

Tyydyttävä 2

- Teet asiat usein itse tavallisissa tilanteissa.
- Teet yhteistyötä tutuissa vuorovaikutustilanteissa.
- Tiedät YTO-opinnon tärkeät käsitteet ja tiedot.
- Käytät perustietoa tarkoituksen mukaan.
- Arvioit, miten osaat YTO-opinnon asiat ja mitä sinun täytyisi parantaa eli tiedät vahvuudet ja kehittämisen kohteet.

Hyvä 3

- Teet asiat itse tavallisissa tilanteissa.
- Teet yhteistyötä tavallisissa vuorovaikutustilanteissa.
- Ratkaiset tavallisia ongelmatilanteita.
- Osaat YTO-opinnon tärkeät käsitteet ja tiedot.
- Käytät tietoa monin tavoin.
- Arvioit, miten osaat YTO-opinnon asiat. Lisäksi ehdotat, mitä ja miten voisit tehdä paremmin kuin nyt.

Hyvä 4

- Teet asiat itse eli omatoimisesti tilanteissa, jotka ovat tavallisia tai vaihtelevat.
- Teet yhteistyötä tavallisissa vuorovaikutustilanteissa asiallisesti ja rakentavasti eli vaikutat asioihin myönteisesti.
- Ratkaiset ongelmatilanteita niin, että käytät ratkaisuihin monia eri tapoja.
- Osaat YTO-opinnon käsitteet ja tiedot sekä tiedät YTO-opinnon omat, tärkeät ominaisuudet.
- Käytät tietoa monin eri tavoin ja perustelet tiedot.
- Arvioit todenmukaisesti, miten osaat YTO-opinnon asiat. Lisäksi tiedät, mitä vahvuuksia ja kehittämisen kohteita sinulla on eli mitä osaat ja mitä sinun täytyisi vielä parantaa.

Kiitettävä 5

- Teet asiat itsenäisesti eli omatoimisesti. Lisäksi toimit suunnitelman mukaan tavallisissa tilanteissa ja myös silloin, kun tilanteet muuttuvat.
- Teet yhteistyötä ja toimit rakentavasti vuorovaikutustilanteissa, joissa tilanteet vaihtuvat.
- Ratkaiset ongelmatilanteita monin eri tavoin ja teet ehdotuksia, miten asioita voisi parantaa.
- Osaat YTO-opinnon käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvällisesti eli osaat paljon ja perusteellisesti.
- Käytät tietoa monin eri tavoin eli käytät tietoja erilaisissa tilanteissa. Perustelet tiedot ja olet kriittinen eli perustelet ja arvioit tietoa.
- Arvioit todenmukaisesti, miten osaat YTO-opinnon asiat. Lisäksi perustelet, mitä osaamista voit vielä parantaa.

Lähteet

Opetushallitus. Yhteiset tutkinnon osat. Yhteisten tutkinnon osien arviointi.
<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/amatillisten-perustutkintojen-yhteiset-tutkinnon-osat>. Luettu 5.8.2024.

Opetushallitus. Opintopolku. ePerusteet. Ammatillinen koulutus.
<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/selaus/amatillinen>. Luettu 17.9.2024.

Tämä materiaali on tuotettu VIERKO-hankkeessa vuonna 2024.

VIERKO on toteutettu Opetus- ja kulttuuriministeriön vuonna 2023 myöntämällä ammatillisen koulutuksen strategiarahoituksella. VIERKO on kuudenkymmenen kahden (62) koulutuksen järjestäjän yhteisponnistus. Työtä on koordinoanut Keski-Uudenmaan koulutus- kuntayhtymä Keuda.

Hankkeessa on kehitetty vieraskielisen koulutuksen laatua ja kotimaisten kielten opetuksen tarjontaa ammatillisessa koulutuksessa.

Lisätietoa:

<https://www.keuda.fi/keuda/hankkeet/vierko/>

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Oppimateriaalit:

[CC BY-SA 4.0 Deed | Nimeä-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen | Creative Commons](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)